

Przedmiot: Ekonomia w praktyce

Klasa: 2LO

7.Temat: Zatrudniamy pracowników – obowiązki pracodawcy i pracownika

Wybrane zagadnienia z prawa pracy -przypomnienie materiału z pp

Czym jest prawo pracy?

Prawo pracy jest to zespół norm prawnych związanych ze stosunkiem pracy, które określają prawa i obowiązki pracowników oraz pracodawców.

Do tych norm należą:

- Kodeks pracy,
- inne ustawy i akty wykonawcze,
- układy zbiorowe pracy,
- porozumienia zbiorowe, regulaminy i statuty, które określają prawa i obowiązki stron stosunku pracy.

Z prawem pracy stykamy się na co dzień, czasem nie zdając sobie z tego nawet sprawy. W poradniku tym odnajdziesz podstawowe zagadnienia, które mogą przydać Ci się w życiu codziennym.

Poruszane tematy to:

- zasady prawa pracy i stosunek pracy,
- obowiązki pracodawcy i pracownika,
- umowa o pracę,
- rozwiązanie umowy o pracę,
- urlop wypoczynkowy,
- ochrona pracy kobiet i rodzicielstwo

Zasady prawa pracy i stosunek pracy

Zasady prawa pracy:

- prawo do pracy,
- swoboda nawiązywania stosunków pracy i płacy,
- poszanowanie godności i dóbr osobistych pracownika,
- równość pracowników,
- zakaz dyskryminacji,
- odpłatność pracy (prawo do godziwego wynagrodzenia),
- ochrona uprawnień pracowników,
- prawo pracowników i pracodawców do tworzenia i przystępowania do organizacji zawodowych,
- partycypacja pracownicza.

Czym jest stosunek pracy?

Stosunek pracy jest to stosunek prawny, w którym jako pracownik zobowiązany jesteś do osobistego i zgodnego z poleceniami pracodawcy świadczenia pracy określonego rodzaju i na określonym stanowisku, pracodawca zaś zobowiązany jest do stworzenia warunków umożliwiających Ci jej wykonywanie oraz do wypłaty wynagrodzenia i innych świadczeń w terminie.

PAMIĘTAJ!

Prawo pracy ma także swoje zasady. Warto je znać, by móc ubiegać się o respektowanie swoich praw niezależnie od tego, czy jesteś pracownikiem, czy pracodawcą.

Nawiązanie stosunku pracy

Co powoduje nawiązanie stosunku pracy między pracownikiem a pracodawcą?

Nawiązanie stosunku pracy między pracownikiem a pracodawcą powodują:

- umowa o pracę;
- powołanie – tą drogą nawiązuje się stosunek pracy z niektórymi pracownikami służby państwowej, np. w wojsku, służbie zdrowia. Jako pracownik zatrudniony na podstawie powołania możesz być w każdym czasie odwołany ze stanowiska. Odwołanie ze stanowiska jest równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę;
- wybór – tą drogą nawiązuje się stosunek pracy wówczas, gdy z wyboru wynika obowiązek wykonywania pracy w charakterze pracownika. Dotyczy to na przykład członków władz organizacji społecznych pracujących etatowo, członków zarządu spółdzielni i spółek kapitałowych, w których zgodnie z obowiązującymi przepisami lub statutami obsadzanie kierowniczych stanowisk wymaga aktu wyboru;
- mianowanie – tą drogą powstaje stosunek pracy niektórych kategorii pracowników państwowych, np. prokuratorów, funkcjonariuszy policji, żołnierzy w służbie zawodowej, sędziów, urzędników administracji państwowej. Mianowanie jest jednostronnym aktem organu państwowego. Do powstania stosunku pracy potrzebna jest Twoja zgoda w postaci przyjęcia nominacji;
- spółdzielcza umowa o pracę – jest źródłem stosunku pracy pomiędzy spółdzielnią pracy a Tobą jako jej członkiem

Obowiązki pracownika i pracodawcy

Podstawowe obowiązki pracodawcy:

- zaznajamianie pracowników podejmujących pracę z zakresem ich obowiązków, sposobem wykonywania pracy oraz ich podstawowymi uprawnieniami,
- prawidłowa organizacja pracy,
- zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy oraz systematyczne szkolenie pracowników w tym zakresie,
- terminowa i prawidłowa wypłata wynagrodzeń,
- ułatwianie pracownikom podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- stwarzanie młodym pracownikom warunków sprzyjających przystosowaniu się do należytego wykonywania pracy;

- zaspokajanie w miarę posiadanych środków socjalnych potrzeb pracowników,

- stosowanie sprawiedliwych i obiektywnych kryteriów oceny pracowników,
- prowadzenie dokumentacji związanej ze stosunkiem pracy oraz akt osobowych pracowników,
- wpływanie na kształtowanie w zakładzie pracy zasad współżycia społecznego.

Podstawowe obowiązki pracownika:

- sumienne i staranne wykonywanie pracy,
- stosowanie się do poleceń przełożonych,
- przestrzeganie czasu pracy,
- przestrzeganie regulaminu pracy, zasad bhp i ppoż.,
- dbanie o dobro zakładu pracy, chronienie jego mienia i nieujawnianie informacji, które mogłyby narazić pracodawcę na szkodę,
- przestrzeganie tajemnicy określonej w odrębnych przepisach,
- przestrzeganie zasad współżycia społecznego.

PAMIĘTAJ!

Oprócz praw masz też obowiązki i musisz je wykonywać.

Źródło do którego możesz się odwołać.

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy z późniejszymi zmianami

Umowa o pracę

Jakie są rodzaje umów o pracę?

Wyróżniamy następujące rodzaje umów o pracę:

- na okres próbny do trzech miesięcy,
- na czas określony,
- na czas nieokreślony,
- na zastępstwo.

Co gwarantuje umowa o pracę?

Umowa o pracę gwarantuje Ci:

- minimalne wynagrodzenie (**2600 zł brutto od 1.01.2020 r.**); w przypadku pierwszej pracy w okresie do jednego roku wynagrodzenie minimalne może być obniżone do 80%,
- prawo do płatnego urlopu,
- wynagrodzenie oraz zasiłek chorobowy,
- unormowany czas pracy,
- szczególną ochronę niektórych grup pracowników,
- zakaz wypowiedzania i rozwiązywania stosunku pracy w szczególnych przypadkach,
- obowiązek stosowania określonych procedur przy wypowiedzaniu umów.

Co powinna zawierać umowa o pracę?

- **Umowa o pracę powinna być potwierdzona na piśmie i zawierać:**
- określenie stron umowy,
- rodzaj umowy,
- datę jej zawarcia i rozpoczęcia pracy (jeżeli umowa nie zawiera daty rozpoczęcia pracy, stosunek pracy nawiązuje się w dniu zawarcia umowy),
- rodzaj i miejsce wykonywania pracy,
- wymiar czasu pracy,
- wysokość wynagrodzenia ze wskazaniem jego składników.

PAMIĘTAJ!

Umowa o pracę powinna zostać utrwalona na piśmie i zawierać wszystkie elementy wymienione w Kodeksie pracy.

Z dniem 1 kwietnia 2015 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 7 listopada 2014 r. o ułatwieniu wykonywania działalności gospodarczej -Dz. U. 2014 r., poz. 1662, które zmieniają ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy – Dz. U. z 2014 r., poz. 1502.

5.a. Zadanie. Proszę opracować do zeszytu notatkę na temat :

Epidemia koronawirusa nie pozostaje bez wpływu na rynek pracy. Obecna sytuacja rodzi wiele pytań dotyczących prawa zatrudnionych. Co wolno pracodawcy, a jakie obowiązki spoczywają na pracowniku?